

BUDAPEST, III.KERÜLET, ARANYHEGYI LEJTŐ 15/A (HRSZ. 22617/10)

Lakóház építése

Lelőhely-azonosító: 62624

Kulcsszavak: őskor, rézkor, település, réteganyag

BUDAPEST, DISTRICT III, 15/A ARANYHEGYI LEJTŐ (PLOT NO. 22617/10)

Construction of a residential building

Site ID: 62624

Keywords: Prehistory, Copper Age, settlement, layer finds

2020. szeptember 15. és október 7. között lakóházépítéssel kapcsolatos gépi földmunkák régészeti megfigyelését végeztük, amely során őskori (rézkori) telepnyom került elő.

A megfigyelés kezdetén a földmunka már előrehaladott állapotban volt, a munkagödör falainak a tisztítására és felmérésére, illetve az 1 darab régészeti objektum esetében kisebb rábontásra volt lehetőség. A 978 m² nagyságú telken az utcafronti részsű megnyitásával mintegy 495 m² területen folyt földmunka. A 15x30 méteres oldalhosszú munkagödör az eredeti felszíntől (123,90 mBf–125,80 mBf) 1–3, 2 méter mélyen vágta át a talajrétegeket.

A füves felszín alatt 40–60 cm mélységig barna, általában kevert, (kertművelés által) átforgatott humuszos homok jelentkezett, majd sárgásszürke, homokos csíkokkal tagolt löszös altalaj. A humuszos rétegbe néhány modern kori, mázas edénytöredék, és üveg keveredett, ezektől eltekintve tisztának volt mondható. (1. kép)

A talajrétegek tisztításakor az északnyugati hosszú metszettel déli, utca felé eső részén egy darab régészeti korú beásás (őskori gödör) került elő. Az átforgatott humuszos rétegből néhány rossz megtartású, szórvány őskori edénytöredék került elő. A beásás környezeté-

Between September 15 and October 7, 2020, archaeological monitoring was carried out in connection with earthmoving activities for the construction of a residential building. During this work, traces of a prehistoric (Copper Age) settlement were uncovered.

At the start of the monitoring, the earthworks were already in an advanced stage. As such, only cleaning and documentation of the trench walls and minor excavation of the single archaeological feature could be undertaken. On the 978 m² plot, earthmoving was conducted over an area of approximately 495 m² by opening up the roadside slope. The excavation pit, measuring 15 by 30 meters, cut through the soil layers to a depth of 1–3.2 meters below the original surface level (123.90 a.B.S.I.*–125.80 a.B.S.I.).

Beneath the grassy surface, a brown, generally mixed and disturbed humic sand layer was identified down to a depth of 40–60 cm. This was interpreted as having been disturbed by gardening. Below this lay a loess subsoil interspersed with yellowish-grey sandy streaks. A few glazed pottery fragments and pieces of glass from the modern period were found within the hu-

* above Baltic Sea level

ben a humuszos réteg vastagabb volt, az objektum alig vágta az altalajt. Kapcsolódó kultúrréteg, vagy járószint egyik metszetfalban sem volt megfigyelhető, a homo-

mic layer, though otherwise the layer was considered sterile. (Fig. 1)

During the cleaning of the soil layers, one archae-

1. kép: Óskori edénytöredékek a munkagödör nyugati falában (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 1. Prehistoric pottery fragments in the western wall of the construction pit (Photo by Gábor Gyenes)

kos, lejtőmozgásnak kitett területen a tereplejtés és/vagy a kertművelés miatt tűnhetett el.

Az 1 méter átmérőjű kerek, vízszintes aljú gödörnek nagyjából a fele nyúlt be a munkaterületre. (2. kép) Nyugati irányba 40–50 centiméter rábontást végeztünk a telekhatár vonaláig. A gödörfenék feletti, 10 cm vastag, kemény, hamus, szénszemcsés betöltési rétegben több edényből származó, nagy méretű, rézkori kerámiatöredékek feküdtek egymáson. Ezekre felül kevés állatcsont, kovaszilánk, obszidiánszilánk, és egy pici bronz (vagy réz?) darabka került elő az objektumból. A leletanyag nagy részét adó hamus szint felett kötött sárgásbarna réteg látszott, vörös égett agyagos foltokkal, innen nem került elő leletanyag. A betöltés utolsó fázisában a természetesen bemosódott barna humuszos homok jelentkezett, néhány kisebb edénytöredékkel, amik a réteggel együtt kerülhettek a gödörbe. A beásás körül, de főleg alatta az altalaj kifehéredett, meszes, kötöttebb. (3. kép)

A feltárás környezetében több régészeti korszak településnyomai ismertek. Az Aranyhegyi-patak men-

2. kép: Az óskori gödör bontás közben (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 2. The prehistoric pit during excavation (Photo by Gábor Gyenes)

3. kép: Az óskori gödör bontás közben (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 3. The prehistoric pit after excavation, viewed from above (Photo by Gábor Gyenes)

ological feature— a prehistoric pit—was identified in the southern part of the northwestern trench wall, near the street. From the disturbed humic layer, a few poorly preserved, prehistoric stray pottery fragments were recovered. Around the feature, the humic layer appeared thicker, and the pit scarcely cut into the subsoil. No associated cultural layer or floor level was observed in any section of the trench; these may have been lost due to slope movement and/or gardening activity.

The circular pit, 1 meter in diameter with a flat base, extended partially (roughly half) into the excavation area. (Fig. 2) An additional 40–50 cm of excavation was carried out westward to the plot boundary. Within a 10 cm thick compact ash- and charcoal-rich fill layer above the pit base, several large Copper Age pottery

tén újkőkori, valamint rézkori telepek, illetve római kori temető ismert. Az Arany-hegy keleti lábánál a Mocsárosdűlő felől felkúszó újkőkori és kora bronzkori telepek, római villa került korábban napvilágra. Aranyhegy, illetve Ürömhegy magasabban fekvő részein római kori villagazdaságok, temetkezés nyomai kerültek elő, őskori leletanyag azonban csak szórvány formájában bukkant fel.

A jelen megfigyelés során előkerült beásás a 123 mBf körüli indítási szintjével az eddigi legmagasabban előkerült őskori objektum.

RÉSZTVEVŐK: Gyenes Gábor régésztechnikus

Gyenes Gábor

fragments—belonging to multiple vessels—were found stacked together. Additionally, a small number of animal bones, a flint chip, an obsidian fragment, and a tiny piece of bronze (or copper?) were recovered from the feature.

Above the ash-rich layer, a compact yellowish-brown deposit containing reddish burned clay patches was documented, but this layer did not yield any finds. In the final phase of the pit fill, naturally washed-in brown humic sand appeared, containing a few small pottery fragments, likely deposited together with this layer. Around and beneath the pit, the subsoil was bleached, limey, and more compact. (*Fig. 3*)

In the broader area of the excavation, settlement traces from multiple archaeological periods have previously been documented. Along the Aranyhegy Brook, Neolithic and Copper Age settlements as well as a Roman-period cemetery are known. At the eastern base of Arany Hill, Neolithic and Early Bronze Age settlements and a Roman villa were previously discovered in the area known as Mocsárosdűlő. On the higher elevations of Arany Hill and Üröm Hill, remains of Roman villa estates and burials have been found, though prehistoric material has so far only appeared sporadically.

The prehistoric pit uncovered during the current observation, with its starting elevation around 123 a.B.S.I., represents the highest known prehistoric feature found in the area to date.

CONTRIBUTORS: Gábor Gyenes (archaeological field technician)

Gábor Gyenes